

*Секція 1. Економіка, фінанси, страхування і банківська справа:
інноваційно-інвестиційні стратегії*

Квасова Ольга Петрівна

кандидат економічних наук, доцент

Інститут післядипломної освіти

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ ІНВЕСТУВАННЯМ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Характерною ознакою економічного росту розвинутих країн світу є запровадження інноваційної моделі розвитку, необхідною складовою якого є венчурне підприємництво, а також вкрай важливий його елемент - венчурне інвестування, величина якого в таких країнах постійно зростає. Прикладом можуть слугувати США, де венчурні інвестиції кожного року нарощуються у середньому на 12,1 % [1, с. 273]. В свою чергу, венчурне інвестування впливає на прискорення інноваційного розвитку і, за умов його ефективного застосування, спроможне вивести країну на більш високий рівень піднесення і забезпечити конкурентоспроможність новітніх розробок на міжнародних ринках, що є вкрай необхідним для України. Зауважимо, що венчурний капітал залучається для фінансування проєктів, які мають високий ризик. В основному венчурне інвестування пов'язано з проведенням підприємницької діяльності на наступних важливих напрямках: започаткування та ведення нових видів діяльності, які ще недостатньо розвинені; розробка та запровадження науково-дослідних і проєктно-конструкторських робіт у виробництво; освоєння нових прогресивних технологій тощо. Як наслідок, венчурне підприємництво сприяє реструктуризації та модернізації не тільки конкретних підприємств,

їх об'єднань, а також цілих галузей. Крім цього, як зазначають науковці «венчурне інвестування – це найефективніший шлях втілити наявні бізнес-ідеї в життя з користю як для розробника, так і для самого інвестора, поряд з цим здійснюється соціальний ефект» [1, с. 274]. Саме тому виникає необхідність у дослідженні венчурного інвестування, яке має значний вплив на інноваційний розвиток економіки країни, та надання пропозицій щодо його подальшого удосконалення. Управління таким інвестуванням на сучасному етапі розвитку економіки України варто здійснювати за підтримки держави.

При здійсненні венчурних інвестицій можуть застосовуватись різні стратегії, які мають свої характерні ознаки, про що свідчать напрацювання вчених та існуюча практика. Зокрема, О.А.Поліщук, В.А.Мельник констатують, що одні венчурні компанії «ризикують частіше, забезпечуючи собі контрольний пакет акцій у високотехнологічній структурі, яка тільки розпочала свій бізнес. Прогнозуючи її майбутні успіхи і швидке зростання капіталізації, венчурні інвестори найбільш інтенсивно фінансують такі підприємства саме на початковому етапі». Далі дослідники вказують, що інші венчурні інвестори, «обирають стратегію постійної присутності в бізнесі підприємств, які вони інвестують» [2]. Таким чином венчурні інвестори здійснюють контроль не тільки за діяльністю підприємств, а й безпосередньо беруть участь в управлінні ними, зменшуючи ризик банкрутства. Крім цього, венчурне інвестування надає не лише капітал, а й сприяє розвитку управлінських навичок, необхідних для започаткування діяльності підприємства та його подальшої роботи, що важливо для розвитку стартапів, які працюють в зоні значних ризиків. Як зазначають дослідники «згідно статистичних даних близько 70 % всіх стартапів «не виживають» на ринку вже в перший рік існування, а з решти – 40 % не доживає до дворіччя компанії» [3, с. 647].

Проведені дослідження дали можливість виявити фактори, які стримують розвиток венчурного інвестування в Україні. Зокрема, Ю.О.Єрешко, Т.П.Лободзинська досліджуючи особливості такого інвестування в Україні роблять висновки, що «чинне вітчизняне законодавство, а також історичні особливості господарювання фактично перетворюють венчурні фонди в Україні з інструменту інноваційного розвитку на засоби отримання надприбутків великими фінансово-промисловими групами, що є причиною гальмування інноваційно-інвестиційного процесу» [4, с.76]. Крім цього, необхідно виокремити реальні стримуючі фактори розвитку венчурного інвестування в Україні, а саме:

- недостатньо уваги приділяється венчурному інвестуванню з використанням цінних паперів, а також замалі темпи здійснення капіталізації існуючого фондового ринку;
- недостатня мотивація щодо здійснення венчурного інвестування, а також створення венчурних фондів і компаній, стартапів, технологічних (наукових) парків, технопарків, інноваційних бізнес-інкубаторів, промислово-фінансових груп, промислових кластерів, малих та середніх венчурних підприємств. При цьому дослідники зазначають, що «В Європі та США поширеними є різні типи венчурних інвесторів, в той час, як для України головними є інститути спільного інвестування» [1, с. 271];
- замало ґрунтовних досліджень щодо ведення венчурного бізнесу, в т.ч. венчурного інвестування;
- недостатня кількість висококваліфікованих фахівців щодо ведення венчурного бізнесу.

Враховуючи стримуючі фактори розвитку венчурного інвестування можна запропонувати найбільш важливі напрями на сьогоднішній день щодо впливу держави при здійсненні управління таким інвестуванням [5, с.105-

112; 6]: посилення контролю й регулювання діяльності фінансових установ і венчурних підприємств з боку держави; підвищення рівнів концентрації й консолідації капіталу фінансових установ; запровадження нормативів достатності капіталу, ліквідності венчурних інвестицій та інших показників і вимог, що обмежують ризики за операціями на ринку венчурних інвестицій; розширення спектра фінансових послуг; підвищення якості розкриття інформації та зміцнення довіри до фінансових установ та венчурних підприємств; запровадження міжнародних принципів та стандартів корпоративного управління на венчурних підприємствах і процедур консолідованого нагляду; удосконалення національної системи рейтингування венчурних інвестицій.

Практичну реалізацію основних положень запропонованих напрямів концепції варто було б провадити із використанням стимулювання венчурного інвестування. Доцільно було б стимулювати: здійснення інвестицій у статутні капітали венчурних підприємств; співпрацю громадян з метою добровільного об'єднання своїх грошових та інших ресурсів для фінансування венчурних підприємств, тобто крауд-фандінг; розробку блокчейн проєктів; реалізацію інвестицій; створення нового товару (робіт, послуг) чи їх удосконалення; створення іміджу нової фірми, торговельної мережі.

На останок слід зауважити, що розвиток інноваційної моделі діяльності неможливий без здійснення венчурного інвестування. Управління інноваційним розвитком на засадах венчурного інвестування повинно базуватись на посиленні державного впливу при застосуванні саморегулювання, де необхідно враховувати положення державного управління. При здійсненні державного управління венчурним інвестуванням варто врахувати його стримуючі фактори, можливі стратегії та моделі, забезпечити стимулювання венчурного інвестування, здійснювати удосконалення корпоративних засад управління, а також

передбачити можливі джерела фінансування такого інвестування. Крім цього необхідно розробляти та запроваджувати заходи щодо мінімізації ризиків, де передбачити інституціонально-регуляторні та економічні заходи. В якості інформаційної підтримки та зворотного зв'язку в системі державного управління доцільно застосовувати контролінг.

Якщо врахувати, що «джерелами фінансування розвитку стартапів виступають венчурні інвестиційні фонди, крауд-фандінг та бізнес-інкубатори» [З с. 648], то подальші дослідження доцільно здійснювати у напрямку виявлення нових джерел венчурного інвестування як закордонних так і внутрішніх, де особливо важливого значення набуває питання інвестування фізичними особами, та забезпечення страхування таких інвестицій.

Література

1. Швець Ю.О. Розвиток венчурного інвестування в Україні та світі / Ю.О. Швець, Ю.Р. Нужна // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2018. - № 62. – С. 266-275.
2. Поліщук О.А., Мельник В.А. Венчурне інвестування та фактори, які стримують його розвиток [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/76395/dochtm
3. Гладка Л.І., Колеснік Є.О. Українські стартапи: сучасний стан розвитку інноваційного підприємництва [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/150.pdf>
4. Єрешко Ю.О. Особливості венчурного інвестування в Україні як причина гальмування інноваційно-інвестиційного розвитку / Ю.О.Єрешко, Т.П.Лободзинська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. - №11(162). – С.74-77.
5. Нова модель економічного зростання України: [монографія] // Київ: «ПП Сердюк В.Л.». – 2015. – 592 с.

6. Квасова О.П. Управління інноваційним розвитком підприємства на засадах венчурного інвестування / О.П.Квасова, П.П.Самофалов // Часопис «Університетські Наукові записки», Хмельницький, 2017. - № 61. - С. 211-222.